

[Aksel Larsen.]

60 000 stemmer eller måske endda flere i hele landet.

Reelt vil det altså sige, at det parti, der ikke har stemmer til mindst 5 mandater, får ingen mandater. Hvis man har stemmer til 3 eller 4 mandater, får man ingen. Ikke desto mindre står der i grundlovsforslaget, udformet af de samme partier, at mandaterne skal fordeles ligeligt. Det er altså et grundlovsbrud, man begår i samme åndedræt, som man udarbejder dette grundlovsforslag.

Det, der skete ved det berømmelige, hemmelige møde i statsministeriet, hvor de 5 partiets repræsentanter begav sig over for at forhandle med statsministeren, var jo, at man sluttede et kompromis netop om at sikre en sådan bestemmelses indføjeelse i valgloven. Javel, formelt gik man over for at forhandle om andre ting, f. eks. om hvordan man skulle flikke en paragraf sammen, der angiveligt gav ret til arbejde, i virkeligheden gav rigsdagen og regeringen ret til at pålægge arbejdspligt, men reelt drejede forhandlingerne sig om at sikre, at en sådan paragraf kunne komme ind i valgloven. Det ville den kunne komme under to forudsætninger. Den ene er den, at der skabtes et flertal for den i folketinget, og dér havde de 2 regeringspartier, som statsministeren har udtrykt det, overfor socialdemokratiet forpligtet sig til, formodentlig uden nogen synderlig glæde, at stemme for en sådan paragraf i valgloven. Den anden betingelse for, at bestemmelsen kunne komme ind i valgloven, var, at det radikale venstre og retforbundet frafaldt deres tidligere meget kategoriske erklæring om, at hvis man indføjede en sådan bestemmelse i valgloven, kunne man godt sige farvel til en ny grundlov, for så ville de 2 partier opfordre deres vælgere til at gå imod. Det, der er sket i det hemmelige møde i statsministeriet, kan jeg regne ud, er altså det, at de 2 regeringspartier er gået ind på sammen med socialdemokratiet at vedtage den pågældende bestemmelse i valgloven, og at det radikale venstre og retsforbundet er gået ind på ikke at knytte deres stilling til valgloven sammen med deres stilling til grundloven. Med andre ord, samtidig med at disse 2 partier tilsyneladende står rent overfor vælgere, for de har stemt imod den pågældende paragraf i valgloven, så muliggør de alligevel denne valglovs

gennemførelse derved, at de ikke knytter deres stilling til valgloven sammen med deres stilling til grundlovsforslaget.

Ja, jeg kan nære en vis beundring for den teknisk-parlamentariske dygtighed, man har udvist ved at slutte dette forlig, men jeg kan naturligvis ikke nære nogen beundring for selve forligets indhold eller for den moral, der lyser ud af dette forlig.

Ellers finder jeg, at grundlovsforslaget er behæftet med en række alvorlige mangler. Det er jo stort set en afskrivning eller omskrivning af grundlovsbestemmelserne fra 1849. De var naturligvis meget store fremskridt på det tidspunkt, men 104 år senere må man vistnok erkende, at det kunne være nødvendigt at gå en del skridt videre, end man gik i 1849. Vi har forsøgt at nå dette ved at stille vore forslag, som tinget jo kender, om en yderligere udvidelse af befolkningens rettigheder i forhold til staten. Men vore forslag om ubetinget anerkendelse af den enkeltes ret til arbejde, den enkeltes ret til en menneskeværdig bolig og af den enkeltes ret til uddannelse, herunder også den højere uddannelse, således at adgangen til den højere uddannelse kun skulle gøres afhængig af evner og ikke af forældrenes økonomi, disse vore forslag er blevet forkastet af de fem forligspartier, som også forkastede vort forslag om en paragraf, der sikrede borgerne mod forskelsbehandling. Vi anser det for alvorlige mangler, men alligevel, hvis det kun var dette, det drejede sig om, ville vi opfordre vælgere til ved folkeafstemningen at stemme ja til grundlovsforslaget, og vi ville også gøre det ved tredje behandling, hvis det ikke var for § 20, men denne paragraf er af en sådan art, at vi ikke kan og ikke vil stemme for et forslag, hvori den findes. Vi gør nu et i denne omgang sidste forsøg på ad parlamentarisk vej at få paragraffen enten slettet i grundlovsforslaget eller i det mindste ændret således, at det bliver folket, der gennem en afstemning skal afgøre, om de vil have den ind i grundloven.

Naturligvis er jeg, allerede inden jeg gik herop, blevet belært om — så eventuelle efterfølgende talere behøver ikke at gøre det —, at hvis en ændring blev vedtaget, faldt hele grundloven, for som man har sagt til mig, denne rigsdag skal jo vedtage grundloven i samme affattelse, som den blev vedtaget i for valget, ellers gælder det ikke. Dertil er kun at sige, at de, der måtte være